

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Valiokunnan pyytämänä asiantuntijalausuntona hallituksen esityksestä tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 139/2020 vp) esitän kunnioittavasti seuraavaa.

Lausuntoni koostuu neljästä jaksosta, joissa 1) arvioin hallituksen esityksen laatutasoa, 2) tarkastelen lyhyesti asian valtiosääntöoikeudellista puolta tietoisena siitä, että esitys on myös perustuslakivaliokunnan arvioitavana, 3) arvioin ravintolatoimintaan kohdistettavia ehdotettuja ja muita mahdollisia keinoja koronaepidemian torjunnan tehokkuuden näkökulmasta, ja 4) hahmotelen ehdotuksen hallituksen esityksen sisältämän lakiehdotuksen korjaamiseksi.

1. Hallituksen esityksen laatutasosta

Vaikka ehdotettu lakiteksti on identtinen nyt voimassa olevan tartuntatautilain väliaikaisen muutoslain (400/2020) kanssa, hallituksen esitystä rasittavat kiireisen ja suorastaan lainsäädäntöteknisessä mielessä asiantuntemattoman valmistelun merkit. Pyrkimättä tyhjentävään luetteloon, näitä merkkejä ovat:

Kun kyseessä on määräajaksi säädetyn väliaikaisesti voimassa olevan lain voimassaoloajan pidentämisestä, vakiintunut lainsäädäntökäytäntö olisi muuttaa vain nyt voimassa olevan väliaikaisen lain *voimaantulosäännöstä*. Tällöin lain nimike olisi ”Laki tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta”. Ainoana muutoksena olisi voimassaoloajan pidentäminen.

Esityksen jaksossa 8 (Voimaantulo) sanotaan virheellisesti, että ehdotettu uusi laki olisi voimassa 31.10.2020 saakka.

Esityksen jakso 10 (Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys) tukeutuu vahvasti perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 14/2020 vp, joka annettiin nyt voimassa olevaan väliaikaiseen lakiin johtaneesta hallituksen esityksestä HE 72/2020 vp. Teksti ei kuitenkaan ota huomioon, että laki eduskunnassa sai hyvin erilaisen muodon kuin se lakiehdotus, jota perustuslakivaliokunta oli arvioinut. Siksi hallituksen esityksen kyseinen jakso ei nyt tavoita niitä potentiaalisia valtiosääntöoikeudellisia ongelmia, joita nyt käsillä olevaan

esitykseen liittyy. Nyt väliaikaisesti voimassa oleva laki pitkälti kirjoitettiin sosiaali- ja terveysvalokunnassa, eikä sitä lähetetty uudelleen perustuslakivaliokunnan arvioitavaksi. Valtioneuvoston oikeuskansleri kuitenkin jätti tasavallan presidentin esittelyn pöytäkirjaan (29.5.2020) muistion, jossa arvioidaan kriittisesti, oliko eduskunnan hyväksymä lakiteksti lainkaan sopusoinnussa perustuslakivaliokunnan antaman lausunnon kanssa. Tätä kritiikkiä ei ole nyt otettu huomioon hallituksen lakiehdotuksessa eikä sen säätämisyjärjestysperusteluissa.

Hallitus ei ole käyttänyt hyväkseen nyt voimassa olevan, ennen kesää kiireessä säädetyä väliaikaisen lain voimassaoloaikaa laatiakseen epidemiologiseen ja oikeudelliseen asiantuntemukseen sekä nykyisen lain aikana kertyneeseen kokemukseen perustuvan paremman lakiehdotuksen. Hallituksen puolelta tämä valinta edustaa autoritaarista hallitsemistapaa tietoon perustuvan päätöksenteon sijasta. Tietoon perustuvaa lainvalmistelua ja päätöksentekoa kuitenkin tarvittaisiin aivan erityisesti hengenvaarallisen tartuntataudin torjunnassa.

2. Esityksen herättämä valtiosääntöoikeudellinen pääkysymys

Olen tietoinen siitä, että esitys on lähetetty myös perustuslakivaliokuntaan, jonka tulee antaa sosiaali- ja terveysvaliokunnalle lausuntonsa, ja että perustuslakivaliokunta kuulee esityksestä asiantuntijoita tämän viikon perjantaina. En halua ennakoida perustuslakivaliokunnan lausunnon sisältöä, mutta tyydyn toteamaan, että oikeuskanslerin nykyisestä väliaikaisesta laista antamassa muistiossa on mielestäni oikeutetusti kritisoitu sosiaali- ja terveysvaliokunnan omaksumaa ratkaisua ja että pidän selvänä, että tuo keskustelu tulee jatkumaan perustuslakivaliokunnan lausunnossa nyt käsillä olevasta esityksestä. En halua kritisoida sosiaali- ja terveysvaliokuntaa, joka kovassa kiireessä ja ilman hallituksen esityksen laadinnalle tunnusomaista tietopohjaa joutui kirjoittamaan uudelleen koko lakiehdotuksen. Kritiikkini kohdistuu hallitukseen ja sosiaali- ja terveysministeriöön, joka nyt ehdottaa tuolloin säädetyä väliaikaisen lain voimassaolon jatkamista ilman, että sen toimivuus olisi arvioitu ja siihen jäänyt valtiosääntöoikeudellinen ongelma korjattu.

Nykyisen väliaikaisen lain lähtökohtana on, että laki on säädetty olemaan sellaisena aikana, jolloin lain mukaiset ravintolatoiminnan rajoitukset ovat koronaepidemian torjunnassa välttämättömiä koko maassa. Perusoikeuksien kannalta tämä välttämättömyys on ollut yksi lain hyväksyttävyyden edellytyksistä. Lakiin on kuitenkin kirjattu ajatus, että se mikä on valtakunnallisesti välttämätöntä voisi osoittautua alueellisesti ei-välttämättömäksi. Tällöin valtioneuvoston olisi kiirehdittävä antamaan asetuksia rajoitusten alueellisesta purkamisesta tai lieventämisestä. Seurauksena olisi, että jollakin alueella jokin rajoitus olisi muuttunut ei-välttämättömäksi, mutta se olisi kuitenkin edelleen voimassa, ainakin lyhytaikaisesti ja niin kauan kunnes hallitus saa asian ratkaistuksi. Oikeuskanslerin luova tulkintakaan ei pelasta, että ainakin tilapäisesti ja joillakin alueilla laki tulee johtamaan perustuslainvastaiseen oikeustilaan.

Oikeuskanslerin muistiossa (29.5.2020) kyseinen kritiikki on esitetty seuraavasti:

Eduskunnan hyväksymän tartuntatautilain 58 a §:n 1 momentin asetuksenantovaltuuden sanamuodon voitaisiin hyväksytyn lain kokonaisuudesta irrotettuna katsoa merkitsevän sitä, että ravitsemusliikkeiden valtakunnalliset rajoitukset olisivat pääsääntö ja että rajoitusten välttämättömyyttä eri alueilla olisi arvioitava vain poikettaessa tästä pääsäännöstä. Tällainen tulkinta merkitsisi sitä, että laki ei olisi perustuslakivaliokunnan edellä mainitun lausunnon mukainen. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä on kuitenkin selkeästi todettu säännöksen vastaavan tarkoitukseltaan perustuslakivaliokunnan lausuntoa. Säännöksen on siten tulkittava perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti tarkoittavan sitä, että valtioneuvoston asetusta annettaessa rajoitusten välttämättömyys on lain mukaisesti harkittava ja perusteltava kaikissa tapauksissa valtakunnan eri alueiden osalta erikseen. Näin tehtävä siinäkin tapauksessa, että rajoitusten säädettäisiin koskevan koko maata. Tämä valtioneuvostoa asetuksenantovallan käyttäjänä oikeudellisesti sitova vaatimus perusoikeusrajoitusten välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden varmistamiseen johtuu lisäksi myös suoraan perustuslaista.

Kuten sanottu, en halua ennakoida, mitä perustuslakivaliokunta tulee lausumaan käsillä olevasta esityksestä. Kun pyrkimykseni on tässä lausunnossa esittää ratkaisuja, joilla hallituksen esityksen taustalla olevat tavoitteet voisivat toteutua, samalla korjaten esityksen ongelmalliset puolet, joudun kuitenkin lakiehdotuksen *sisältöä* koskevana kysymyksenä arvioimaan mahdollisuutta korvata nykyisessä väliaikaisessa laissa oleva rajoitusten valtakunnallisen välttämättömyyden oletama toisenlaisella perusratkaisulla. Perustelen ehdottamani ratkaisun lausuntoni seuraavassa jaksossa ja esitän sitten korjausehdotukseni lausuntoni lopussa.

3. Korjausehdotukset ja niiden perustelut

3.1 Sääntelymalli

Oikeuskanslerin kritiikki kohdistuu edellä mainittuun rajoitusten valtakunnallisen välttämättömyyden oletamaan, jota kuitenkin rikkoo lakiin suoraan kirjattu mahdollisuus niiden alueellisesta purkamisesta asetusteitse. Pidän perusteltuna, että valiokunta varautuisi kirjoittamaan ehdotetun 58 a §:n uudestaan lähtien samasta sääntelymallista, jota tartuntatautilain 58 § toteuttaa. Laki tarjoaisi tyhjentävän keinovalikoiman – siis rajoitusten tyypit – ja niiden käyttöönotosta päätettäisiin välttämättömyysedellytyksen sitomina kunnan tai aluehallintoviraston tasolla. Nähdäkseni nykyistä väliaikaista lakia ja käsillä olevaa hallituksen esitystä aiheuttomasti hallitsee sosiaali- ja terveysministeriön keskitetyn päätösvallan ajatus. Kun kyse on objektiiviseen faktatietoon ja asiantuntija-arvioon perustuvasta päätöksenteosta, valtakunnallisen, alueellisen ja paikallisen tilanteen arviointi ja nopea päätöksenteko soveltuu paremmin paikallisesti tai alueellisesti tehtäväksi.

Asiantuntijapäätöksentekijät osaavat konsultoida ja koordinoida keskenään, kuten on jo monesti nähty koronaepidemian hoidossa aluehallintovirastojen ollessa joustavasti yhteydessä toisiinsa ennen päätöksentekoa.

Tartuntatautilain 58 §:ää seuraava ehdottamani sääntelymalli lähtee siitä, että koronaepidemian takia *on välttämätöntä ottaa lakiin* ravintolatoimintaan kohdistuvia tarkkarajaisia ja täsmällisiä rajoituksia, joita sitten otettaisiin paikallisen tai alueellisen viranomaisen päätöksellä käyttöön siellä, silloin ja siksi ajaksi kuin *keinojen käyttö on välttämätöntä*. Kun keinovalikoima ja toimenpiteiden käyttöönoton edellytykset olisi säädetty laissa, tällainen päätösvallan – mutta ei lainsäädäntövallan - delegointi olisi perustuslain kannalta normaalioloissa hyväksyttävä ilman, että turvaudutaan perustuslain 23 §:n säännökseen perusoikeuksista poikkeamiseen poikkeusoloissa.

3.2 Aukioloajat ja niitä täydentävät keinot (nykyinen laki ja hallituksen esitys)

Nykyisen väliaikaisen lain ja siis myös ehdotetun jatkolain pääasiallinen keino, eli tärkein rajoitus ravintolatoimintaan, on aukioloaikojen ja alkoholin anniskeluaikojen sääntely (58 a §:n 2 momentti). Hallituksen esityksen perusteluissa ei ole esitetty vakuuttavia perusteluja sille, että juuri tämä keino olisi koronaepidemian torjunnassa ylivoimaisen tehokas verrattuna muihin vaihtoehtoihin ja sen vuoksi jo yksin käytettynä välttämätön. Vain toimivat keinot voivat olla välttämättömiä. Tiedetään, että ravintoloissa tapahtuu koronavirustartuntoja, mutta tiedetään myös etteivät ne sinänsä riipu kellonajasta. Mitä useampia, mitä kauemmin ja mitä päihtyneempinä ihmisiä on sisätiloissa lähellä toisiaan, sen todennäköisempää on viruksen leviäminen. Tietenkin myös ilmanvaihto, melutaso ja siihen liittyvä ihmisten äänenkäyttö, samoin kuin mahdolliset oheisaktiviteetit kuten yhdessä laulaminen tai kannustushuudot urheilutapahtumaa televisiosta seurattaessa vaikuttavat asiaan. Tartunnan riskiä lisää seurueiden sekoittuminen, jolloin ihmiset tulevat läheiseen kontaktiin itselleen aiemmin tuntemattomien kanssa. Kun eri ihmisten tietoisuus koronartartunnalta suojautumisen tärkeydestä vaihtelee, tähän liittyy tartuntariskin kasvaminen niille, jotka muutoin elämässään onnistuvat välttämään riskitilanteita. Seurueiden sekoittuminen myös lisää ylisukupolvisten kontaktien määrää ja siten riskiä, että sosiaalisesti aktiiviset mutta usein oireettomat nuoret tietämättään tartuttavat viruksen vanhempien ikäluokkien jäseniin, joille se useammin voi muodostua kohtalokkaaksi. Suoraa yhteyttä tartunnan ja kellonajan välillä ei ole. Alkoholin anniskelun ja aukiolon kellonaikoihin perustuvaa sääntelyä vastaan sitä vastoin puhuu ajatus, että ne johtavat sekä asiakasmäärän että anniskelun ruuhkautumiseen vuorokauden tiettyihin tunteihin, tyypillisesti viimeiseen anniskelutuntiin, mitä kautta aiennettu anniskelun päättymisaika saattaa jopa *lisätä* tartuntariskiä.

Vertailun vuoksi totean, että Italiassa – missä asun – ravintolatoimintaa koronaepidemian aikana on säännelty ensin sulkemalla ne kokonaan useiksi kuukausiksi, sitten sallimalla noutomyynti ja kesästä lähtien asettamalla asiakasmaksimiksi neljä neliömetriä asiakasta kohti, edellyttämällä pakollista pöytävarausta ja vapauttamalla ravintolan asiakkaat kasvomaskin käytön yleisestä velvollisuudesta vain omassa pöydässä tapahtuvan

ruokailun ajaksi. Euroopassa koronaepidemia iski ensimmäisenä ja liki pahimmin Italiaan. Nyt kesän jälkeen Italia on ollut Euroopan suurista maista selvä hopeamitalisti (Saksan jälkeen) epidemian pitämisessä kurissa, olkoonkin että sekään ei ole kokonaan kyennyt estämään sen uutta nousua.

Britanniassa riippumaton asiantuntijaelin (Independent SAGE) on yksiselitteisesti kritisoinut maan hallituksen mallia, joka perustuu ravintoloiden aukioloaikojen rajoittamiseen, ja vaatinut niiden välitöntä sulkemista muutoin kuin ulkona tapahtuvan tarjoilun osalta. Ehdotus on esitetty kiireellisten toimenpiteiden tuoreen kymmenkohtaisen luettelon ensimmäisenä kohtana, ks. <https://www.independentsage.org/wp-content/uploads/2020/09/EmergencyPlanSept2020.pdf>

Nykyisessä väliaikaisessa laissa ja hallituksen esityksessä pääasiallista keinoa eli aukiolo- ja anniskeluajkojen rajoittamista täydennetään 58 a §:n 3 ja 4 momenttien keinovalikoimalla, johon kuuluvat asiakasmäärän rajoittaminen muuta lainsäädäntöä täydentävin väljyysvaatimuksin sekä ravintolatoiminnan luonne huomioon ottaen itsestäänselvyyksiltä tuntuvat hygieniasäännökset tilojen ja pintojen puhdistamisesta ja asiakkaiden käsienpesun mahdollistamisesta. Kun osa näistä vaatimuksista on suorastaan triviaaleja, tärkeimmäksi ja täsmällisimmäksi niistä muodostuu asiakkaiden määrän rajoittaminen puoleen anniskeluluvassa sallitusta. Käsittääkseni Suomessa sovelletaan vaatimusta yhdestä neliömetristä asiakaspaikkaa kohti, joten asiakasmäärän rajoittaminen puoleen tarkoittaisi Italiaan verrattuna kaksinkertaista asiakastiheyttä, mikä taas lisännee tartuntariskin kaavamaisesti laskien nelinkertaiseksi.

Ehdotetusta keinovalikoimasta on oikeutettua tehdä vastakohtaispäätelmiä: jos jotakin keinoa tartuntojen välttämiseksi ravintoloissa *ei oteta* tartuntatautilain 58 a §:ään, se ei ole otettavissa velvoittavana käyttöön kyseisen lain nojalla eikä ehkä muutoinkaan, kun käytettävissä olevat keinot olisi säännelty erityislaissa. Pidän nykyisen väliaikaisen lain sisältämää ja nyt jatkettavaksi ehdotettua keinovalikoimaa kovin sattumanvaraisena eikä vakuuttavasti tehokkaaksi osoitettuna. Kun lähtökohtana koko ajan on, että sekä väliaikaisen lain säätämisen että sen tarjoamien valtuuksien käytön tulee olla välttämätöntä koronaepidemian torjumiseksi, keinovalikoima on myös perustuslakikysymys.

3.3 Vaihtoehtoiset keinot (oman ehdotukseni lyhyet perustelut)

Lausuntoni seuraavassa jaksossa esitän oman hahmotelmani 58 a §:n tekstiksi. Tärkeimpänä siihen sisältyy toimivaltuus antaa paikallisesti tai alueellisesti määräyksiä ravintoloiden tai anniskelupaikkojen sulkemisesta määräajaksi, myös yksittäin. Mukana on aukioloaikojen sääntely, mutta ei muita keinoja keskeisemmässä asemassa. Laki antaisi mahdollisuuden rajoittaa asiakasmäärää selvästi voimakkaammin kuin puoleen anniskeluluvassa asetetusta.

Kokonaan uusina täydentävinä keinoina ehdotan toimivaltuuksia koskien kasvomaskin käyttöä, asiakkaan antamaa koronaepidemian torjuntaa koskevaa vakuutusta sekä pakollista ja asiakaskäynnin aikana sitovaa pöytävarausta.

Valiokunnan tulisi erikseen selvittää Ahvenanmaan itsehallintolain tulkintakysymyksenä, kuuluuko ravintolatoimintaan kohdistuvien rajoitusten asettaminen tuon lain 27 §:n 29 kohdan nojalla valtakunnan lainsäädäntövaltaan, jolloin määräykset antaisi aluehallintovirastona toimiva Ahvenanmaan valtionvirasto, vai kuuluuko asia itsehallintolain 18 §:n 22 kohdan nojalla maakunnan lainsäädäntövaltaan, jolloin määräykset antaisi Ahvenanmaan maakuntahallitus. On myös mahdollista, että asia sinänsä kuuluisi valtakunnan lainsäädäntövaltaan, mutta itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan nojalla aluehallintovirastolle muualla kuuluvat tehtävät hoitaisi maakuntahallitus. Asiasta tulisi kuulla Ahvenanmaan maakuntaa. Oma hahmotelmani lakitekstissä jättäisi asian Ahvenanmaan itsehallintolain tulkintakysymykseksi, mitä pidän Ahvenanmaan itsehallintoa parhaiten kunnioittavana sääntelymallina. Toki on niin, että ehdottamani 58 a §:n 5 momentti oikeastaan kuuluisi yleissäännöksenä tartuntatautilakiin eikä vain ravintolatoiminnan yhteyteen. Jätän asian Ahvenanmaan maakunnan kuulemisen ja valiokunnan harkinnan varaan.

Pidän selvänä, että hahmottelemani ankarammat rajoitukset mahdollistava pykälä saattaisi johtaa ravintoloiden asiakasmäärien voimakkaampaan laskuun kuin hallituksen ehdottama. Koronaepidemian torjunnan kannalta tämä olisi lähtökohtaisesti *hyvä* asia ja toteutuisi ihmisten vapaaehtoisten valintojen tuloksena. Ravintolaelinkeinon kannalta se olisi haaste, mutta sittenkin pienempi ongelma kuin jos epidemiatilanteen heikkeneminen johtaa ravintoloiden valtakunnalliseen sulkemiseen taikka ravintolahenkilökunnan vakaviin sairastumisiin ja kuolemiin. Sekä asiakkaiden että elinkeinonharjoittajien kannalta merkitystä on myös sillä, että ehdottamani laajempi keinovalikoima mahdollistaisi tartuntaturvallisen ravintolakokemuksen tarjoamisen sille väestönosalle, joka nyt valitsee kokonaan pysyä poissa ravintoloista, esimerkiksi ikänsä tai terveydentilansa takia. Näiden seikkojen takia ei ole itsestään selvää, että ehdottamani laajempi keinovalikoima itsessään olisi ravintola-alan kannattavuuden kannalta suurempi ongelma kuin hallituksen ehdottama aukiolo- ja anniskeluaikojen rajoittaminen.

4. Ehdotukseni tartuntatautilain 58 a §:n tekstiksi

Edellä esitetyt näkökohdat on mahdollista koota yhteen ja havainnollistaa pykälätekstin muodossa. Mielestäni lakiehdotuksen keskeinen säännös tulisi muuttaa näin kuuluvaksi:

58 a §

Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen koronavirustaudin leviämisen estämiseksi

Kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen ravitsemisliikkeiden väliaikaisesta sulkemisesta tai niiden toimintaa koskevista 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista ehdoista tai rajoituksista, jos se on välttämätöntä koronavirustaudin leviämisen estämiseksi. Perustellusta syystä päätös voi koskea myös yksittäisiä ravitsemisliikkeitä tai ravitsemisliikkeiden tyyppiä. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut rajoitukset voivat sisältää määräyksiä ravitsemisliikkeiden:

- 1) aukiolo- ja anniskeluajoista;*
- 2) velvollisuudesta edellyttää kaikilta asiakkailta ennalta tehtyä pöytävarausta;*
- 3) velvollisuudesta toteuttaa kaikki tarjoilu ja anniskelu pöytiin ja edellyttää asiakkailta pysymistä omassa pöydässä ja omassa seurueessa lukuun ottamatta käyntejä ravintolan hygieniatiloissa;*
- 4) asiakasmäärän rajoittamisesta vaatimuksella, jonka mukaan ruokailuun tai anniskeluun tarkoitetuissa tiloissa on oltava vähintään neljä neliometriä kutakin asiakasta kohti;*
- 5) velvollisuudesta huolehtia siitä, että koko henkilökunta käyttää kasvomaskia ja muutoin huolehtii tartuntojen torjunnasta;*
- 6) velvollisuudesta edellyttää saapuvalta asiakkaalta ilmoitusta siitä, ettei tällä ole kuumetta eikä hengitystieinfektion oireita, ja sitoumusta ravintolan hygieniakäytäntöiden noudattamiseen;*
- 7) velvollisuudesta edellyttää ja valvoa, että asiakkaat ravintolaan tullessaan käyttävät kasvomaskia lukuun ottamatta sitä aikaa, jonka he omassa seurueessaan viettävät omassa pöydässään tarjoilun vastaanottamiseksi;*
- 8) velvollisuudesta huolehtia siitä, että hygieniatilat ja niiden käyttö järjestetään tartuntariskin minimoivalla tavalla, että asiakkailla on siellä käytettävissä käsien desinfiointiin soveltuvia tuotteita ja että asiakkaat hygieniatiloissa käydessään käyttävät kasvomaskia.*

Milloin ravitsemistoiminnan harjoittajaan kohdistuu 2 momentin nojalla annettuja määräyksiä, tämän on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa asetetut velvollisuudet ja rajoitukset. Suunnitelma on pyynnöstä esitettävä aluehallintovirastolle ja majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 11 §:ssä tarkoitettua valvontaa suorittavalle poliisille. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä liikkeessä asiakkaiden nähtävillä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset velvoitteiden ja

rajoitusten toteuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja nähtävänä pitämisestä.

Mitä tämän pykälän 2 ja 3 momentissa säädetään, ei koske majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilöstö-ravintolatoimintaa eikä ruoan tai juoman myymistä ravitsemisliikkeestä muualla nautittavaksi.

Sen estämättä mitä tämän pykälän 1 ja 3 momentissa on säädetty aluehallintovirastosta, Ahvenanmaan maakunnan osalta noudatetaan Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991) säädettyä toimivallanjakoa.

Firenzessä 7.10.2020

Martin Scheinin
oikeustieteen tohtori, professori